

ולכאורה אינו מובן כפי הטעם שלא אסרה תורה כי אם מלאכת מחשבת מה לי פסיק רישיה, אם הוא אינו מכווין לעשות חריץ או בודאי אינו נקרא מלאכת מחשבת, אך האמת היא כשהמטה כסא וספסל הם ממוצעים ואין הדעת מחייב דוקא שיעשו חריץ ע"י גרירתן כי אפשר שיעשו או לא יעשו, אז הדבר תלוי באם אינו מתכווין לעשות חריץ אזי אינו נקרא מלאכת מחשבת ומותר, אכן כאשר המה גדולים מחמת כובדן והדעת מחייב שיעשו חריץ, ומאחר שהדעת מחייב, בודאי רצנו הוא כך, ולכך נקרא מלאכת מחשבת ואסור, עכ"ד ודפח"ח.

ואני הסברתי בזה דעת הערוך דסובר דפסיק רישיה דלא ניחא לי' מותר, דכל הטעם דפסיק רישיה אסור, משום דכיון דהדעת מחייבת בודאי גם רצונו כן, אמנם כל זה בסתם, אבל כשאנן ידעינן דלא ניחא לי', שוב לא הוי מלאכת מחשבת, ע"כ באמת מותר, והן המה דברי הש"ס בשבת (דף ע"ה ע"א) והא אביי ורבא דאמרי תרווייהו מודה ר"ש בפסיק רישיה, שאני הכא דכמה דאית בי' נשמה טפי ניחא לי', ופרש"י וכי מודה ר"ש במידי דלא איכפת לי' אי מיתרמי ומיהו איכווני לא מיכוין עכ"ל, ר"ל דאי לא איכפת לי' אף דלא מכווין הוי כמכווין כיון דרצונו בהעלם כן, אבל במידי דאיכפת לי', אנן סהדי דאין רצונו גם בהעלם כן אז באמת ל"ה מלאכת מחשבת, ע"כ באמת מותר גם בפסיק רישיה ודו"ק.

שוב עיינתי בספר גור ארי' על שבת מרבינו מהר"ל מפראג שבת (דף ק"ג) וראיתי שג"כ הסביר כדברינו וז"ל, כיון דא"א בלאו הכי דהוי פסיק רישיה בודאי מכווין, וכאשר לא ניחא ליה א"כ בודאי לא מכווין עכ"ל, והוא מתאים עם דברינו ודו"ק. ובזה מיושב קושית המחצית השקל בסי' רע"ח לר"ש דפוטר במלאכה שאין צריכה לגופה ומחייב בפסיק רישיה, ובדברי הדעת קדושים מוסבר מאד ודו"ק.

ואגב אומר דרש"י בדף ק"ג [ע"א] פירש בארעא דחברי' לא איכפת לי' ליפות, הרי דבלא איכפת לי' מותר בפסיק רישיה, והקשה הגרעק"א בגליון הש"ס מלעיל דף ע"ה [ע"ב] דכתב רש"י וכי מודה ר"ש במידי דלא איכפת לי' אי מיתרמי מיהו איכווני לא מכווין עכ"ל, הרי דבלא איכפת לי' אכתי מחייב ר"ש רק היכא דאיכא היזק כמו שם בדף ע"ה ע"כ קו' רעק"א. אבל עיין בספר גור ארי' למרן

בגמ': קמ"ל, נהי דאקדומי נמי לא מקדיב, אחורי נמי לא מאחר וכו'.

הגאון ר' יוסף ענגיל זצ"ל בספרו ציונים לתורה (כלל לה) כתב להסתפק בדבר דבעי קדימה, שיהיה זה אחר זה, אם לא הקדים דבר לחבירו אלא עשה את שתיהם כאחד אי שפיר דמי, דסוף סוף לא הקדים דבר לחבירו. או דאם בעי הקדמה, הרי בבת אחת לא מהני, דסוף סוף הקדמה לא הי' כאן. כמו במפריש תרומה ובכורים או מעשר ראשון ושני דבעי קדימה והפרישם בבת אחת.

והביא את דברי הגמ' כאן וכתב: ומבואר דאף דהיתה כוונתו להדליק זה תחלה ואח"כ לכבות זה, מ"מ גם אם עשה שניהם כאחת חייב, דנהי דאקדומי לא מקדים כו', ואולם אין מבואר אם הטעם בזה מפאת דבבת אחת נחשב ג"כ כאילו הי' קדימה, וע"כ חשוב נעשתה מחשבתו, או דילמא הטעם בזה משום דאמדו חכמים בזה לדעת האדם, דאין כוונתו וקפידא שלו על הקדימה דווקא, רק שלא יהי' הכיבוי מאוחר אל ההדלקה, וע"כ בבת אחת דלא הי' גם איחור, לכן ה"ל נעשתה מחשבתו, משא"כ אם יתכוון בהדיא על קדימה שתהי' ההדלקה קודמת אל הכיבוי, לא יתחייב באמת בבת אחת, דבת אחת לא נחשב קדימה, וכהך דמפריש מעשר ראשון ומעשר שני כאחת דאמרי דעבר אעשה דקדימה, משום דבת אחת לא חשיב קדימה עכ"ד.

דף כ' ע"ב

בגמ': רב אשי אמר כגון שנתכוין לכבות והובערו מאליהן וכו'.

וברש"י (ד"ה רב אשי וכו'): שלא הי' יודע שסוף תחתונות והבעיר ע"כ. כתב הגאון ר' ישכר שלמה טייכטאל זצ"ל-ה"י"ד בעל משנה שכיר (בכת"י): אעתיק מה שמצאתי דבר יקר בספר תוספות חיים להגאון המקובל מו"ה חיים יוסף מפייסטין בפרשת דברים ששמע מפי הגה"ק בעל דעת קדושים מבוטשאטש ז"ל, שהסביר הענין דר"ש דסובר דבר שאינו מתכווין מותר ומודה בפסיק רישיה דאסור, עפ"י"מ שגילה אליהו להאר"י ז"ל האמת שהדעת והרצון הוא ענין אחד, כי כל מה שהדעת מחייב זהו בודאי רצונו של אדם בהעלם, והנה אמרו [שבת מו, ב] גורר אדם מטה כסא וספסל ובלבד שלא יתכוון לעשות חריץ, כי לא אסרה תורה אלא מלאכת מחשבת, ומודה ר"ש בפסיק רישיה דאסור.